

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.

2, 135.
Adscr. d. 1667.

SPONSOR PACIS ²⁶

Sive De

1675, 8.
321

GARANTIA

DISSERTATIO,

Quam

SUB PRÆSIDIO

ULRICI OBRECHTI,

In Argentoratensi Academia Historiarum Professo-
ris, & Collegii Philosophici p. t. DECANI.

Ex Eiusdem privatis discursibus delineatum
Solenni Examine sistit 13.

JOHANNES FERDINANDUS STAUFFER,
ab Unterach.

D. 18. Martii MDLXXV.

ARGENTORATI,

Literis GEORGII ANDREÆ DOLHOPFFII,
Imprimebat JOHANNES Schüss.

pro
fer-
quo,
vato,

u, ex
col-
mad-
atem

bulis
hanc
licus

mfes-
ele-
sin-

mem
onore
oram

com-
uam
addi-

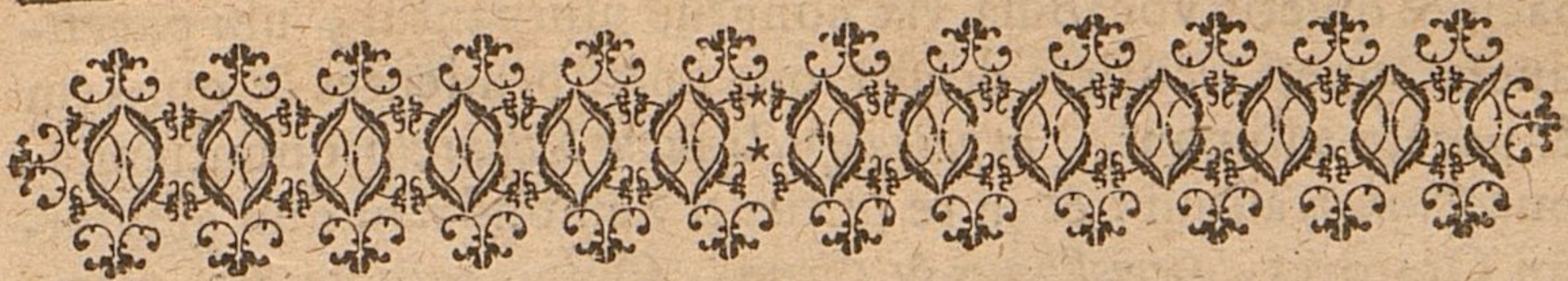
copo,
erce-

tespa-
rium;
signem
qui ex
struere

SPONTANEO
GALANITA
Dissertatio
Johannes
In Regimontium Academiae Philosophiae
Et Collegii Philosophiae
Johannes
D. M.

I.
II.
III.
ra
de
va
N
pl
u
cu
tu
m
in
au
pr
pi

I. N. I. C.

CAP. I.

I. In comparatione rerum eligendarum non aliam, quam fidam & stabilem pacem bello preferendam esse. II. Homines ad colendam inter se pacem, jure naturæ obligari. III. Quantum roboris fœdera & pacta	huic obligationi adjiciant. IV. Media firmandæ pacis Veteribus usitata. V. Fœderum & Sponsionum apud Romanos differentia.

I.

Vemadmodum inter Gentes nullo civilis Imperii vinculo connexas, belloque imprimis aut simultatibus collisas, pax firma sanciri, & adversus casuum ac propositorum humanorum inconstantiam stabiliri queat; consultatio est, in qua maximi quique publicorum negotiorum Tractatores, præcipua dexteritatis & industriæ suæ specimina elaborarunt.

& si quis indolem ac momenta civilium curarum rectè expendat; vix potest occupatione magis arduâ, tuendæ juvandæque societatis humanæ studium, gloriosius enitescere. Nam ipsum quidem contrahendæ pacis negotium, expeditius plerumque & proclivius facit necessitas temporis, rerumque usus. Cujus inclinatio, nisi constructis eperosè munimentis circumsepitur, levi momento versa, in novos denuò & sæviores tumultus abripit, quos utilitas pacis, vel è bello pericula, spe metuve temporario concepta, in amicitiaë cujusdam & pacis imaginem copulavêre. Si tamen in illos conjunctionis ullius aut concordiaë nomen aptari potest, inter quos dilata magis prælia, quam bellum finitum est, & armorum quidem strepitus, sed non metus & pericula quiescunt. Dulcissima utique

4. H. 49, 3.

de falsa legat.
p. 213.
Phil. VII. 6.
Veget. de Re
Mil. III, 3.

pacis & quietis vocabula vix congruè usurpantur, ubi paci fiducia, quieti securitas deest: qua unice prudentes & quietem & pacem æstimant. In pace suspecta tutius bellum, pronuntiant apud Tacitum aliqui: & in re præsentis demonstrant duo gravissimi Oratores, Demosthenes & Cicero. Omnis insuper ævi exempla loquuntur, frequentius conventionum pacisq; simulationem credulis, quam arma nocuisse. Unde apud eos, quos fortuna liberioribus auspiciis permittit consilia sua disponere, nunquam tanti esse otium debet, ut sine idonea cautione futuræ tranquillitatis, optent pacem: cui tum demum vero elogio salus & incolumitas humani generis imputatur, quando non ad imaginarias fucatasque delicias, umbram quandam sui & speciem ostentat; sed cum ad sinceram constantemque felicitatem, se ipsam mortalibus impertit: qualem precantur, qui in ludo ingeniosissimi Poëta, non Paci magis quam Prudentiæ litant:

Aristoph. Eirēnē edit. Biser.
pag. 697.

Ω σεμνοτάτη βασίλεια Θεᾶ
Πότνι' εἰρήνη
Δέξαι θυσίαν τὴν ἡμετέραν,
—— ——— καὶ μὴ ποίει γ' ἄπερ εἰ
Μοιχευόμεναι δρῶσι γυναῖκες,
Καὶ γὰρ ἐκείναι ᾤδα κλίναςαι
Τῆς αὐλείας ᾤδα κύπτουσι,
Κἂν τις προσέχει τὸν νῦν αὐταῖς
Αναχωρῶσι,
Κἂ τὴν ἀπίει παρεκύπτουσι.
Τέτων σὺ ποίει μηδὲν ἔθ' ἡμᾶς.
Μὰ Δί' ἀλλ' ἀπόφηνον ὅλην σαυτὴν
Γενναιοπρεπῶς.

O veneranda, O Regina Dea,
Reverenda ô Pax!
Accipe nostra hæc sacra libamina;
—— nec fac quod facere solent,
Dum mœchantur fœminæ adulteræ,
Quæ reclusis paulum foribus,

Vix

Vix se ostendunt despicientes,
Si quis ad ipsas studiosè venit,
Regrediuntur:

Qui si abscesserit, iterum intervident:

Tu nihil in nos fac Dea eimodi:

Quin potius te pandas totam,
Prout addecet ingenuas.

II. Quanquam si votis bonorum, res humanæ transigerentur, tranquillitatem hominum, non adversus belli tantum vim apertam, sed contra occultas pacis insidias, satis validis præfidiis Natura muniverat: cujus incorrupto dictamine, etiam citra pactum promissumvè ullum, ad sinceram stabilemque concordiam omnes obstringuntur. Idque tam explicato tamque potenti imperio; ut ejus vim illi quoque sentiant, qui primas duntaxat, hominiquè cum cæteris animantibus communes inclinationes sequuntur: quibus immanissimæ quæque feræ ad pacem inter congenera animalia mitescunt. *Canis caninam non est: Vetus παρομία erat.*

Neque hic lupis mos, nec fuit leonibus

Unquam, nisi in dispar genus:

Varr. de L.L.
VI. p. 71.

inquit Horatius: Cujus sententiam Plinius paraphrasticè diffudit: *Epod. VII. II. Cætera animantia in suo genere probe degunt: congregari videmus & stare contra dissimilia: Leonum feritas inter se non dimicat: Serpentum morsus non petit serpentes: ne maris quidem belluæ ac pisces, nisi in diversa genera seviunt.* Eleganti verò carmine complexus est Juvenalis:

Serpentum major concordia; parcat

Cognatis maculis similis fera. Quando Leoni

Fortior eripuit vitam leo? quo nemore unquam

Expiravit aper majoris dentibus apri?

Indica tigris agit rabida cum tigride pacem

Perpetuam; sævis inter se convenit ursis.

V. 15, 159.

Quin imò ne in diversa quidem genera, nisi fame stimulante irruere bruta animalia, tradit ex Aristotele, Porphyrius *περὶ ἀποχῆς Lib. III. §. 12. Ἀληθές ἴν τὸ τῶ Ἀριστοτέλεις, ὡς εἰ ἀφθονίαν τῆς τροφῆς πάντα τὰ ζῶα ἐκείνητο, ἔτ' ἂν πρὸς ἄλληλα, ἔτε πρὸς ἀνθρώπους*

A 3

ἐχορ

Vix

ἔχον ἂν ἀγέως. Verum est illud Aristotelis, quod si omnia animalia ali-
 menti haberent copiam, neq₃ adversus se invicem; nec contra homines desavi-
 rent. Cum autem homines insuper intellectu & rationali judi-
 cio ad cognoscendam perfectius hanc sui generis similitudinem
 natura deduxerit; eadem quoque illos intelligenda est longè
 potentiore affectu conciliaffe sibi invicem, & ad pacem inter
 se colendam validioribus vinculis adstrinxisse. Chrysostomus
 ad Rom. Homil. 31. Ἐχομεν φυσικὴν τινὰ πρὸς ἀλλήλους οἰκείωσιν, ἢ
 πρὸς θεοῖα πρὸς ἀλλήλα κέκτηνται. Habemus naturalem quandam inter nos
 societatem, quam fera quoq₃ inter se custodiunt. Quod ex Ethnicis
 etiam viderunt, qui universalem quandam inter omnes homines societa-
 tem ac amicitiam ab ipsâ naturâ statutam esse; homines ipso humanitatis
 intuitu impelli, non tantum ne nocere aliis velint, sed ut prodesse studeant &
 auxilium ferre: utq₃ dum humani à se nihil alienum putant, letis tristi-
 busq₃ hominum casibus, perinde adficiantur: quædam officia non tam ho-
 minibus, quam humanitati tribuenda, definiunt. quod itidem Poëta
 expressit.

Juvenal. Sat.
 V. 15. 138.

Natura imperio geminus, cum funus adulta
 Virginis occurrit; vel terra clauditur infans
 Et minor igne rogi. Quis enim bonus & face dignus
 Arcanâ, qualem Cereris vult esse Sacerdos,
 Ulla aliena sibi credat mala? Separat hæc nos
 A grege mutorum. —

Mundi

Principio indulfit communis Conditor illis
 Tantum animas; nobis animum quoq₃: Mutuus ut nos
 Affectus petere auxilium & prestare juberet.

Illis verò dilucidius distinctiusq; hujus sententiæ veritas patet,
 qui voluntatem Summi naturæ Parentis è Sacris literis perspe-
 ctam habent: quibus I. Vox naturæ, non ledendum alterum; nemini
 hominum jus suum detrahendum; proximum diligendum; evidentissi-
 mis & passim obviis præceptis repetitur: certissimum univer-
 salis inter omnes homines pacis fundamentum: quæ non pot-
 est plenius, quam quieto juris sui usu definiri. Ut vel hinc ad
 illam custodiendam se obstrictos intelligant, quotquot rectæ
 rationis dictamini auscultant: quod regula istorum præcepto-
 rum

rum nullum bello locum relinquit, nisi cum adversus illorum violatores pax est stabilienda. II. Promulgantur mandata expressa & specialia, de colenda pace & sectanda vitæ tranquillitate, additâ execratione illorum, qui bella & discordias excitant. *Psal. XXXIV. v. 15. Diverte à malo & fac bonum: inquire pacem & persequere eam. add. 1. Pet. III. 11. Prov. XII. 20. Dolus in corde cogitantium mala: qui autem pacis ineunt consilia, sequitur eos gaudium. Esai. XXXII. 17. Et erit opus justitiæ pax, & cultus justitiæ, quies, & securitas usq; in sempiternum. Zachar. VIII. 19. Hæc dicit Dominus exercituum: jejunia erunt domui Judæ in gaudium & lætitiæ, & in solennitates præclaras: veritatem tamen & pacem diligite. Matth. V. 9. Μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοὶ ὅτι αὐτοὶ ὑοὶ Θεοῦ κληθήσονται. Beati pacifici: quoniam filij Dei nominabuntur. Marc. IX. 50. ἔχετε ἐν ἑαυτοῖς ἄλας, ἣ ἐιρηνεύεται ἐν ἀλλήλοις. Habete in vobis sal, & pacem habete inter vos. add. Joh. XIV. 27. Rom. III. 15. gravis detestatio exstat eorum, ὧν ὄξεῖς οἱ πόδες ἐκχέου αἷμα, ἣ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν, quorum veloces pedes ad effundendum sanguinem; & viam pacis non cognoverunt. 1. Cor. XIV. 33. ἡ γὰρ ὁδὸς ἀκαταστάσις ὁ Θεὸς, ἀλλ' εἰρήνης. DEUS enim non est Deus dissensionis, sed Deus pacis. Adde II. Cor. XIII. 11. & 13. Ebr. XII. 14. Rom. XII. 18. εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων. Consecramini pacem cum omnibus. III. Exponuntur indubia narrationis fide origines humani generis, vitæque primordia, ab uno conjugum pari latissimè diffusa consanguinitate per omnia sæcula propagatæ. Unde, quia citra ulla ambages liquidissimè patet, necessitudinem inter nos cognationemq; naturam constituisse; irrefragabili concludendi efficacia consequitur: hominem homini insidiari nefas esse. Senec. controvers. *Just. & Jur. neq; feris inter se bella sunt: nec si forent, eadem hominem deceant, placidum proximumq; Divino genus. Quæ tanta vos fert ira, cum una stirps idemq; sanguis sitis? Quod unum satis esset ad confutandam Hobbesii sententiam: ex vanis quibusdam ineptisque ratiunculis adstruere conantis, statum hominum naturalem, non pacem, sed bellum esse. Qui error jam ab aliis, & non ita pridem plenius à Clariss. Pufendorfio est confutatus.**

L. 3. D. de

Elem. de Civ. I. 2. & seq.

de Jur. Nat. & Gent. II. 2.

& seq.

III. Loquimur autem hætenus de illa obligatione ad pacem, quæ naturalis præcepti autoritate unicè vel immediatè nititur, atque hinc eos etiam populos obstringit, inter quos

e ali-
esavi-
judi-
inem
ongè
inter
omus
τιν, ἢ
er nos
nncis
ocieta-
nitatis
ant &
tristi-
m ho-
Poëta

patet,
erspe-
nemini
ntissi-
niver-
n pot-
inc ad
rectæ
cepto-
rum

I. off. 7.
Rhet. ad The-
od. I. 15.

de Jur. Belli
& P. II. 15. 5.

d. J. N. & G.
II. 2. 11.

quos nulla fœdera vel pacta de servanda pace contracta sunt. quæ cum accedunt, novum à dictamine rationis naturalis ad præcedentia, præceptum adjicitur, *de fide inter paciscentes data firmiter servanda.* quod Cicero quidem *justitia*; Aristoteles verò *universi*, quod est inter homines, *commercii fundamentum* vocavit: ut non leve aut inutile momentum censeretur, quod ad pacem & concordiam diversarum gentium stabiliendam, pacta & fœdera adferunt: etiamsi nihil aliud in iis constituitur, quam id, ad quod jam antea gentes ipsa lege naturali tenebantur. Cujus generis fœdera non tantum inter hostes, qui à bello discedunt, sed & inter eos, qui antea nihil contraxerunt, quique inter se nec meritis nec odio cogniti sunt, locum obtinere, jam à Grotio admonitum est. quanquam & in iis conventionibus, quæ superaddunt aliquid juri naturæ, agitari hæc disputatio potest: circa efficaciam usumque articulorum generalium, quibus pacem & quietem servatum iri, injurias & offensiones abfore, aliaque similia, cultiores etiam populi, non solius utique solennitatis aut mutux contestationis causa paciscuntur. Et hunc quidem usum esse istis pactationibus, ut gentes quæ à pace naturali, bello, vel mala consuetudine recesserunt, ad eam reducantur, expeditum est. Quod si verò inter populos, qui hæcenus neque beneficiis neque injuriis, pace aut bello fuere cogniti, fœdera ineantur, in quibus circa peculiaris quædam præstanda non convenitur, illa amicitie sancienda causa iniri, adeoque arctiorem conjunctionem, quam naturalis illa Pax, producere fatetur Pufendorfus. Qui de cætero, tale pactum inire, cujus capita & conditiones nihil aliud contineant, quam quod quis immediate non sit violaturus id, quod jam à natura expresse fuerat præceptum, non inutile tantum & à consuetudine hominum cultiorum abhorrens, sed parum quoque reverens erga Divinum Numen pronunciat. de quo tamen ex formula veteri, amplius cognoscendum censeo. Nam I. quod ad utilitatem hujus pacti attinet, illud obligationem quidem ex præcepto naturali, de non offendendo altero, descendentem perfectiorem efficacioremque non reddit; quippe in suo genere & perfectissimam & efficacissimam: sed novum tamen medium suppeditat, quo intercedente, præceptum naturale alterum,

ut si qua convenerunt, ea fideliter præstentur; quod paci universali, contra *Hobbesum* itidem à *Pufendorfio* substernitur, demum incipit vim suam exserere, obligationemque producit, objecto quidem argumentoque in priori illa obligatione comprehensam, constitutione autem & effectu cum ea nihil aliud quam concurrentem. Unde & is, qui pactus non est de pace colenda, & is qui pactus est, æqualiter obligantur DEO ad observandum ejus mandatum, de non lædendo altero; is autem qui pactus est, insuper obstringitur præcepto de servandâ fide: aliæque itidem gentes, ne turbentur lædanturque, à naturâ quidem adversus utrumque æquale jus habent; sed adversus eum qui pactus est, ex sua insuper conventionem atque illius adeo facto cum quo convenerunt. Atque hinc populus qui naturalem tantum pacem violat, impingit in justitiam universalem, transgrediendo naturæ legem, qua vetabatur lædere alterum; qui pacem fœdere firmatam, transgrediendo præterea legem, qua jubebatur servare fidem. ille particularis justitiæ læsæ reus fit, quia jus à natura competens alteri; hic, quia jus ab humano promisso descendens insuper infringit: adeoque & de injustitiâ, & peculiariter de perfidiâ admisâ, *Authori* quidem & *Vindici* legis naturalis Deo, ad luendam pœnam, læso verò populo, ad præstandam satisfactionem obstringitur. II. Licet inter gentes cultiores, superfluum sit, stabilendæ paci naturali talia præsidia adornare, quæ præcepto Divino efficaciam auctoritatemque majorem concilient: at tamen adhibere media, quibus efficacia Divini præcepti in se abunde sufficiens, ad præsentiores expeditioresque usus in humanâ vitâ attemperetur, nunquam inutilis cautio habita est. Cum hoc hominum ingenium sit, ut qui sibi eminentioris cujusdam potentia præ aliis conscii sunt, sola Divini Numinis veneratione immediatè regi continerique se vix patiantur: & cum conscientia suâ feriorisque vindictæ reverentia, facilius plerique transigant, quam cum dedecoris damnive metu, quod ex violatione fidei datæ, si non certius, at præsentius apertiusque imminet. Inde non rarò videas eos, apud quos Divinæ ultionis lentitudine, ipsa Divinorum præceptorum auctoritas in

B

obli-

De J. B. & P.
III. 25, 1.

oblivionem & contemptum eviluit, opprobrio vanitatis ac perfidiæ absterreri, ne in eos irruant, quorum securitatem sciunt adversus se fœderis religione, totiusque adeo generis humani judicio munitam. Deinde inter eos etiam, qui non famæ, sed conscientiæ causa lædere alterum atque injuria afficere verentur, *sæpe habet aliquid obscuri in cæteris sui partibus justitia: at fidei vinculum per se manifestum est, imò ideo quoque usurpatur, ut de negotiis omnis dematur obscuritas.* quæ Hugonis Grotii admonitio est. Nescio an hoc addere liceat: generalius esse pacis naturalis & laxius vinculum, talibusque exceptionibus obnoxium, quas interposita expressè fides non admittit. Pone duos populos, alterum pace tantum naturali, alterum expresso insuper fœdere tibi conjunctum; si tertius cum priore illo, bello non apertè injusto commissus, auxilium tuum imploret, & tibi conditio commoda videatur, poteris illæso naturali præcepto, à conjunctione naturali recedere, ab expresso fœdere salvâ fide, casu & circumstantiis iisdem non æque. III. Sicut parum utique reverens foret erga Divinum Numen, si pacem à DEO naturaliter præceptam, fœdere insuper stabilire, isthoc proposito conaremur, quasi DEI jussu non satis jam necessitatis nobis attulisset, nisi & ipsi in idem ultro consentiremus; aut quasi ex nostro arbitrio ea obligatio dependeret: Ita facilè decedet consiliis talis fœderis sancienti, æstimatio irreverentiæ erga Divinum Numen; si adversus eum hoc pacto nobis eamus consultum, qui vel necessitatem, quæ revera inest legi naturali de pace servanda, non agnoscit; vel in uniuscujusque arbitrio positum disertè contendit, quousque jus naturaliter sibi competens in omnia, exercere, vique apertâ prosequi, aut remittere, pacemque cum aliis idem jus habentibus colere velit. Qualia principia vix est, ut inter arma suos assertores non consequantur, postquam inter Philosophos ne patrocinium iis deesset, ab *Hobbeso* præstitum est.

Elem. de Civ.
1, 2. & seqq.

IV. Quid? quod ne ipsa quidem sanctissima fidei vincula, continendæ paci conventionem fœdereque sancitæ plerumque sufficiunt. Quibus idcirco firmandis muniendisque,

que, omnes ferè Gentes ætatesque peculiarem hæctenus indu-
striam impenderunt. Rarissima Religio est, quam apud Ale-
xandrum Macedonem Scythæ professi sunt: *Furando, gratiam*
Scythas sancire ne credideris: colendo fidem, jurant. Græcorum ista cau-
tio est: qui acta consignant, & Deos invocant. Nos Religionem in ipsa fi-
de novimus. qui non reverentur homines, fallunt DEOS. Cæteris popu-
lis usitatissimum & veluti solenne pacis stabiliendæ præsidium,
Fusjurandum fuit. Cujus vim appositè ad rem nostram expressit
Dionysius Halicarnassensis, quando in fœderibus juratis, Deos
PACIS SPONSORES ἐγγυητὰς τῶν ὁμολογιῶν, fieri pronuntiavit.
Cæremonias formulasque talium juramentorum fœderumque
diligenter annotavit *Briffonius* in *Formulis*: cui addendus *Gro-*
tius de Jur. Bell. & Pac. II, 13, 10. & seqq. Proximè ad institutum
nostrum accedit vetustissimus Arabum ritus: apud quos, de-
scribente *Herodoto*, paciscentes non inter se tantum, sed Me-
diatori quoque sive Conciliatori pacis fidem suam obstringe-
bant, *se pacta conventa, uti fas & æquum esset, sancte, integre, custodi-*
turos. Juramentis adjungit in enumerandis pacis cautionibus,
Obsides, *Polybius*: quos & apud *Livium* subinde videas *pacis pigno-*
ra nominari. Notatque *Grotius* inter obsides & pignora alia,
quæ nonnunquam ad firmandas publicas conventiones, *in mu-*
nimentis, agris, rebusque etiam *mobilibus* constitui solent, hoc tan-
tùm interesse, quod quæ de aliis pignoribus est pactio, non
tam strictè sumatur, quàm quæ est de obsidibus: cum non sit
æquale odium: & res quidem natæ sint ut teneantur, non &
homines.

V. Qui de moribus Populi Romani in pace con-
trahenda differunt, illi pervulgatam inter fœdera & sponsiones,
differentiam ita explicant, ut fœdera quidem dicant esse, *quæ*
jussu summæ potestatis fiebant; sponsiones, ubi hi, qui à potestate summâ
mandatum ejus rei non habebant, aliquid promississent, quod illam propriè
tangeret. Et fœdera quidem solenni cæremonia feriri citra sum-
mæ potestatis jussu non potuisse, certum est. Sponsiones
tamen quanquam præcedente jussu summæ potestatis factæ,
non ideo fœderum jure censebantur: nisi solennes Fecialium
ritus accessissent. Confirmare id licet ex eodem, quo pleri-

Curt. VII, 8,
29.

lib. IV.

lib. IV. &
VIII.

III, 8.

VIII, 2.
II, 13, IX, 15.
de J. B. & P.
III, 20, 59.

vide Grot. de
J. B. II, 15, 3.

- IX, 9. que suam interpretationem adstruere conantur, *Livii* testimonio: apud quem *Postumius* de sponsione sua cum *Samnitibus*: *An si sana mens fuisset*, inquit, *difficile illis fuit, mittere Romanos legatos, cum Senatu cum Populo, de pace, foedere agere? ea demum sponsio esset, quam POPULI JUSSU spondissemus. Sed neq; vos tulissetis, neque nos spondissemus.* Quin id potius ex univ[er]sa tractatione illa *Liviana* de foederibus & sponsonibus elucet: *Populum Romanum, libera Republica, non aliter quam foedere, hoc est, per Feciales, adhibitis ceremoniis solennibus, pacem fecisse, juramentoq; sanxisse.* Cum vero *Fecialium*, apparatusq; solennis ad foedus jurejurando sancendum, copia haberi non posset; *Duces belli, sponsoribus & obsidibus datus, promississe, Populum Romanum foedere pacem esse facturum.* Itaque sponsonibus non fiebat pax, sed in futurum promittebatur, pacem factum iri. Ceterum neque foederi, neque sponsoni, injussu Populi factae vim aut efficaciam ullam ad obstringendum Populum tribuebant Romani. Evincunt id apud *Livium* illa: *Cum de foedere victor agitaret, negarum Consules injussu populi foedus fieri posse: nec sine fecialibus ceremoniisq; alia solenni.* Itaque non foedere, pax *Caudina*, sed per sponsonem facta est. *Quid enim aut SPONSORIBUS in foedere opus esset, aut OBSIDIBUS, ubi PRECATIONE res transigitur? Spondiderunt Consules, Legati, Quaestores, Tribuni militum, nominaq; omnium, qui spondiderunt, extant: ubi si ex foedere acta res esset, praterquam duorum Fecialium non exstarent: & propter necessariam FOEDERIS DILATIONEM, obsides etiam sexcenti equites imperati.* Sequitur mox ex persona *Postumii*:
- IX, 9. *Neque ego insitias eo, tam sponsones quam foedera sancta esse apud eos homines, apud quos juxta divinas religiones, fides humana colitur: sed injussu Populi nego quicquam sanciri posse, quod Populum teneat. Denique in formula Fecialium, qua Sponsores Pacis dediti sunt, subjicitur: quandoque hinc homines injussu Populi Romani Quirvium FOEDUS ICTUM IRI spondiderunt, hosce homines vobis dedo.*
- IX, 10.

CAP. II.

I. Qui Sponsores Pacis ex usu styli curialis hodie dicantur. II. Garantia natura summam exponitur. III. Declaratur exemplo foederum, quae pro pace & securitate tertii alicujus ineuntur. IV. Securitate eorum, qui aliorum foederibus nominatim comprehenduntur. V. Tum jure tuenda pacis Arbitris competente :	VI. Et studio concordiae servanda amicitiaeque stabilienda, quo Mediatorum officium censetur : VII. Denique obligatione eorum qui foedera aliorum subscribunt. VIII. Quique sua voluntate obsides fiunt. IX. Aut ad solvendam certam pecuniam summam se fidejussorio nomine obstringunt, si pax inter alios inita non servetur.

I.

EXemplo itaque satis vetusto comprobatur, *Pacis Sponsores*, usu latinè loquentium rectè nominari, qui alieno nomine pacem, vel factum vel servatum iri promittunt: sed consuetudo publica solennis curialisque scripturae, ad eos restringit hanc appellationem, qui pacem alios quidem facturos vel servaturos promittunt; verum nomine non alieno aut procuratorio, sed suo & proprio: sive id ipsi per se faciant; sive per Procuratores, Mandatarios, Legatos, Plenipotentiariorum: quibus non nisi populariter loquendo, competit *Sponsorum* nomen: in illos quippe proprie congruens, à quibus spondendi facultatem Mandatarii acceperunt. Ipsos autem Sponsores in *Actis & Instrumentis Tractatum, Conventionumque publicarum*, pro diversa negotii sponsonis conditione, *Fidejussores, Expromissores, Custodes, Vindices, Executores Pacis* nominari videas: sicut *Sponsonem Pacis ipsam, Fidejussorem, Expromissionem, Securitatis Evictionisque praestationem* dici obviunt.

II. Species excellentior hujus Sponsonis est, quam *Garantiam*, peregrino vocabulo nuncupant: cum *Populi liberi, quive in libero populo summam potestatem habent, inter alios paciscentes fidem suam interponunt, seq. effecturos promittunt, ut pax atque amicitia contracta servetur, & laesa reparetur.* Cu fidejussio, ut rectè observavit Pufendorfus, *De Jur. N. & implicatum est foedus circa ferendum auxilium illi, qui contra pacta invaditur, G. VIII. 8, 7.*

adversus injuria auctorem. Idque in ipsis plerumque formulis talium sponſionum ſolet exprimi. Illuſtre ſpecimen exſtat in *Pace Anno hujus ſeculi ſexageſimo inter Sereniſſimos ac Potentiſſimos Sueciæ ac Polonia Reges, Oliva inita*: cujus Artic. 36. Sponſio Pacis his verbis exprimitur: *Cum pro majore ſecuritate hujus Pacificationis, tam Sereniſſ. & Potentiſſ. Rex Sueciæ, quam Sereniſſ. & Potentiſſ. Rex & Reſpublica Polonia, ut & Sereniſſ. Elector Brandenburgicus poſtulaverint, ut Sereniſſ. ac Potentiſſ. Princeps ac Dominus Dominus Ludovicus Decimusquartus Galliarum & Navarra Rex Chriſtianiſſimus, cujus ope ac ſtudio inter prememoratos Sereniſſ. Reges & Sereniſſ. Electorem Brandenburgicum promotæ, & mediatione ad optatum finem pax hæc perducta eſt, executionis & obſervationis illius inter eosdem FIDEIUSSOR exiſteret; Sacra Majeſt. Chriſtianiſſ. poſtulationibus ac votis Illorum annuens, eodemque animo pacis hujus perpetuitatem exoptans, quo eam procuravit, pro ſe ac ſucceſſoribus ſuis Regibus Galliæ ſpondet ac promittit: idque per Illuſtriſſimum & Excellentiſſimum Dominum Antonium de l'Ombres Legatum ſuum, plenariis mandatis ad hanc GARANTIAM cavendam inſtructum; ſe executionem horum pactorum eorumq; obſervationem ac perpetuitatem inter Eosdem ſupra memoratos Principes, omni meliori, quo fieri poteſt, modo, etiam armis ubi amicabilia media non proceſſerint, aſſerturam: & ſi quis Eorum, aliquid ſub hæc fidejuſſione comprehenſorum violaverit, arma viresque ſuas parti læſæ, ad ejus requiſitionem, juncturam. Integrum quoque erit paciſcentibus omnibus, eandem Chriſtianiſſimi Regis Garantiam & Fidejuſſionem ſuſcipere, & alios quoque in tempore ratihabitionis, ad idem officii genus invitare & denominare Principes ac Potestates. Interdum & iidem principaliter Paciſcentes, inter ſe mutuo Garantiam præſtant: ſub aliorum tamen reſpectu, & quatenus pro aliis compaciſcentibus, pacem ſpondent: exemplo quorumcunque reorum promittendi principium: quos vice mutua fidejuſſores non inutiliter accipi, Papinianus reſpondit. Quo pertinet, quod in pace Weſtphalica, omnes & ſinguli ejus transactionis Conſortes in ſe recipiunt, univerſas & ſingulas ejus*

Inſtr. Pac. §. 115. & 116. *Pacis leges contra quemcunq; ſine Religionis diſtinctione, tueri & protegere, & ſi quid eorum à quocunq; violari contigerit, læſusq; lædentem vel amicabili compoſitione vel juris diſceptatione oblata, à via facti dimovere non poterit, junctis cum parte læſa conſiliis viribusque arma ſumere ad repellendam injuriam. Quemadmodum & in ante nominata Pace Sueco-Polonica, quo firmiter, ſtabilitior, & ſecurior pax coaleſceret, & ab omni parte*

Artic. 35. *inte-*

l. ii. pr. D. de duob. reis conſtit.

Inſtr. Pac. §. 115. & 116.

Artic. 35.

intemerata duraret, promittunt Partes paciscentes, omnes tam principales, quam foederate, se eam transactionem & Pacem, omnesq; ejus articulos, capita & clausulas, sanctè & inviolabiliter servare velle & debere; & ne in posterum violari queat, se invicem ad generalem Garantiam & Evidionem mutuam ac defensionem reciprocam, omni ex parte obstringunt: quam fieri potest firmissimè spondentes; ut si contingat, unam partem ab altera vel plures à pluribus, terra vel mari, bello contra hanc pacificationem impeti; aggressor, ipso facto pro infractore hujus pacis ab omnibus habere-tur: ac altera uti & reliquæ paciscentium Partes Parti lese communibus armis assistere, & tam diu contra aggressorem bellum profequi, donec pax communi omnium Partium consensu restituta fuerit, invicem tenerentur. Unde illud etiam apparet, promissiones talium sponsionum tendere quidem præcipue ad aliorum utilitatem, quibus pax & securitas paratur; & ad factum quoque aliorum determinari, qui pacem & quietem se culturos promittunt; esse tamen facti proprii: quatenus Sponsores ad efficiendum quippiam præstandumve se obstringunt, nisi pax inter alios inita ser-vetur.

III. Ut aliquid annotemus ad momenta singula: No-vum utique non est, foedere inter alios inito, alterius, quam cum quo foedus initur, securitatem pacemq; sanciri. Uti factum in foedere Smyr-naeorum & Magnetum de majestate Seleuci Callinici comiter conservanda: quod ex marmoribus Arundellianis publicavit Seldenus. Præmitti-tur ibi decretum Smyrnaeorum: in quo illi profitentur, se variis Se-leuci beneficiis inductos, ut firmatum quam commodissimè Regi Statum re-rum suarum cuperent: misisse hinc ad Magnesium incolas, eosque ad amici-tiam & belli societatem cum Rege Seleuco in perpetuum servandam invitasse: promississe invicem illis, si conservarent illius Majestatem, & eundem cum illo hostem ac amicum estimarent, fore eis & à Populo, & à Rege Seleuco omnimodum favorem & benivolentiam: Magnesios vero invitatos ad ser-vandam Regi Seleuco amicitiam & belli societatem, & ad conservandam ejus majestatem, suâmet sponte pronos, ea quæ postulabantur, avidè esse amplexatos: pollicitosq; eandem animi se habituros sententiam cum Smyr-naeis ad omnia Seleuci Regis commoda. Sequitur foedus ipsum, atque ea quæ in decreto præcesserant, jurejurando inter hos duos Po-pulos sanciantur.

Marm. A-rund. II, p. 15. & seq.

IV. Eo-

De J. B. & P.
III. 20, 33.

IV. Eodem referri debet, quod usu diuturno & frequentissimo, in perpetuam quandam praxin & observantiam invaluit, ut *aliorum foederibus, alii nominatim comprehenderentur*: quibus hinc non minus, quam iis, cum quibus foedus principaliter contractum est, quies & securitas debetur: ita ut ipsam quoque pacem principalem rumpi, si alicui eorum qui suo consensu nominati sunt in pace, vis armorum inferatur, certum sit: uti *Grotio* etiam notatum explicatumque. Exempla talis nominationis tot ferè occurrunt, quot foederum: praesertim in *superioris & hujus saeculi actis*: quae hic exscribere nihil attinet. Formula, in *Instrumento Pacis Westphalicae* videri potest.

Vellej. II, 50.

V. Ita porro, etiam ubi de *Garantia praestanda* expressè non cavetur, inusitatum tamen non est, ut pacis inter alios tuendae *jus studiumque*, interdum & *obligatio*, ex ipsa negotiorum indole, in alios conferatur. *Jus pacis inter alios tuendae*, potissimum *Arbitris* publicarum controversiarum competit: in quos quicumque facultatem sententiae in sua causa pronuntiandae transferunt, ejusdem sententiae tuendae asserendaeque facultatem transferre intelliguntur: ipso quippe alias arbitrio in irritum recasuro, si Arbitri sententia vi & auctoritate sua destituatur: quae inter eos, qui superiorem judicem non habent, alia ratione stabiliri vix potest, quam ut ipsi Arbitro cura simul & jus tribuatur providendi, ne quid arbitrio adversum ab alterutra Partium admittatur; aut quae sopitae sunt arbitrio controversiae, denuo excitentur. Sicut enim & alias summum quisque causae suae judicem facit, quemcumque elegit: ita in Principalibus imprimis controversiis, vanum & derisorium est arbitrium ejus, qui non parentem coercere non potest. Exempla pacis per Arbitros contractae, copiosissimam annotatione complexus est *Grotius de Jur. Bell. & Pac. II, 23. 8. & ibi not. III, 20, 46. & not. ad d. l. Add. Pufendorf. de Jur. Nat. & Gen. V, 13, 4. & seqq.*

VI. *Studium concordiae servandae stabiliendaeque, inter alios amicitiae* in officio & propositis *Mediatorum* praecipue eminent: quorum operibus potissima gratiae gloriaeque portio decedit, si consilia sua non ad firmandam continendamque concordiam porrigant. Non enim tam cogitandum est de sancienda in praesens amicitia,

amicitia, quam id curandum, ne bello iterum implicentur paciscentes: neque ad differenda, sed ad auferenda mala adhibentur Mediatores: ut *Dionysii Halicarnassensis*, paulum modo immutata verba huc transferamus. Et quod maximè huc referri meretur, observare sanè licet, in quibusdam fœderibus curam pacis conservandæ Mediatoribus, ipso partium Paciscentium consensu disertè ac veluti solenniter commendari. Ut in *Tractatu Pacis Brandeburgo-Polonica die 19. Septembr. 1657. Welavia conclusæ*, cavetur: ut si pars alterutra ei conventioni & fœderi contravenisset, & decenter admonita, satisfacere neglexisset, pars læsa monere teneretur Mediatores ac Serenissimos Reges & Status (cum Mediatoribus fidem suam interposituros) & Eorum curam adhibere procurandæ satisfactioni, & stabiliendæ concordia rationi. Sequitur inde de futuris Sponsoribus, interque eos de Mediatore ipso, Sereniss. Bohemiæ & Hungariæ Rege: pro securitate & horum pactorum firmitudine fidem suam quoque ut interponant Serenissimi & Potentissimi Reges Ungariæ & Bohemiæ, item Dania Norvvegiæq, denique Præpotentes Fœderati Belgii Ordines rogabuntur; ut injuriam aut vim contra hanc conventionem passis omni meliori modo consulatur, atque debita ipsi satisfactio procuretur.

VII. Quin & obligatio quoque ad defendendam custodiendamque pacem, aliis, præter Partes Principales, hinc subnascitur, si pacis tabulas subscribant: sive conciliandæ paci intervenerint, sive alia de causa fuerint ad id à Paciscentibus adhibiti. Atq; huc respexisse arbitror *Frider. Furium Cariolanum* in *Formula Pacis inter Philip. Hisp. Regem, & Fœderati Belgii Ordines componendæ*; cum admonuit, ut, si Regem arctius pactis adstringi necesse esset, iis Hispani Proceres tam Sacri quam Profani Ordinis unâ cum Rege subscriberent. Idem & volente Rege, Germania Principes facerent. Neque alienum hinc est, quod in *Tabulis Pacis Sueco-Danicae Roischildia 26. Februar. 1658. initæ* profitentur Paciscentes, se à Regiæ Majestatis Francia, & Protectoris Angliæ, respectivè Ordinariis Ambassadoribus & Extraordinariis Legatis tanquam Mediatoribus in illis Tractatibus Pacis, rogasse, ut pro majori firmitate ac meliore certitudine & testificatione, ea omnia unâ cum ipsis Partibus principalibus subscribere & subsignare non gravarentur. Exseruitque se hujus Mediationis & subscriptionis efficacia mox in *Tractatu Hagensi, die 22. May 1659. concluso. in quo Gallia Angliæq, eo potissimum, quod*

lib. VII

ap. Thuan. lib. LX. An. 1575.

C

paci

paci Rotchildensi sancienda graviter insudaverant, se permotas esse testantur, ut partium suarum esse censerent, omnem diligentiam omnemq; operam bello recrudescenti amolendo adhibere. Additur paulo post Sponsio Garantia futura, si pacem restaurari contingeret, assumtis etiam Foederati Belgii Ordinibus; ad quam se denique praestandam in Pace Hassnienfi de An. 1660. ipsis quoque Partibus principaliter paciscentibus Sponsores isti obstrinxerunt.

VIII. Sed illi quidem, qui subscribunt aliena foedera, tacite saltem & veluti ex praesumpta voluntate, nec ultra quam ut Pacis curam gerant, obligantur: caeterum, quod ad naturam Garantiae obligationis propius accedit, *expressae sponsionis vinculo, ad aliud quid sustinendum praestandumque, nisi pax a Partibus Principalibus servetur*, obstringuntur *Obsides*, qui sua voluntate se obligant: quos bene distinguit *Grotius* ab iis, qui ab aliis jure summi Imperii traduntur. Ad quid alterutri teneantur, definiiri generaliter non potest, sed ex formulis conventionum dijudicari debet. Morte affici obsides, si pax non servetur, atque ad id propria voluntate eos sese nonnunquam obstringere, si factum respicias, exemplo non caret: si jus expendas, cordato maxime iudicio pronuntiat *Grotius*: eos qui a peccato immunes putant, si qui ex conventionione sola vitam adimunt alicui, & falli ipsos, & periculosa autoritate alios fallere. Digna est, quae in exemplum Consultationum de hoc argumento instituendarum laudetur *Cominaei* Philosophia: graviter detestantis crudelitatem eorum, qui atrociora in obsides suaserant, cum de iis interficiendis, in concilio Caroli Burgundi deliberaretur. Conferatur *Alberici Gentilis* annotatio de *Jur. Bell. l. 2. c. 19.*

IX. Certior vel certe expeditior plerumque *Fidejussorum* obligatio est; qui se *ad certam pecuniae summam solvendam* obstringunt, si vel id quod in pace promissum est, non praestetur, vel pax ipsa non servetur. Sic in *Formula Pacis Anno superioris seculi 59. inter Elisabetham Angliae Reginam & Regem Franciae, in castello Camera-censi composita*, disponitur, *ut octo mercatores exteri, non Gallo subditi, fidem interponerent pro solutione quingentorum millium coronatorum, nomine poena, si Caletum non restitueretur. In pace vero inter Richardum Regem Angliae & Philippum Galliae Regem inita, ut omnia quae conventa erant, rata habe-*

De Jur. B. & P. III, II, 18. Add. Eund. III, 4, 14. & III. 20. 53. Comm. lib. 2.

Camden. Elisabeth. part. 1. An. 1559. p. 18.

haberentur (verba sunt Rogeri de Hoveden vetusti rerum Anglicarum
 Scriptoris) statuerunt inter se poenam quindecim millia marcarum argen-
 ti: ita quod ille, qui hanc pacem frangeret, daret alteri quindecim millia
 marcarum argenti; & super hoc invenerunt sibi ad invicem fidejussores. Cum-
 que procedente tempore, Regem Gallia poenituisse in pace, congregatoque
 exercitu Albemariam obsideret; Rex Anglia precepit saisiari in manu sua
 in omni loco dominationis sua omnes res & possessiones Abbatum de Majur-
 Muster & Cluinni & de S. Dionysio & de la Charité; erant enim predicti
 Abbates, fidejussores erga Regem Anglia, quod Rex Francia supra dictam pa-
 cem servaret, & nisi fecerit, darent Regi Anglia quindecim millia marcarum
 argenti.

Annal. part.
 poster. in Ri-
 chard, l.p. 765

CAP. III.

<p>I. An pro inconsultis & ignorantibus
Sponsores Pacis intervenire possint?</p>	<p>IV. An subditi in pace à Superioribus
suis conclusa?</p>
<p>II. An pro invititis & palam detrectan-
tibus?</p>	
III. Utrum inter Superiores & subdi-	

I.

Commemoravimus precedenti capite talium conventionum
 exempla, quibus Sponsores Pacis à Partibus Principali-
 bus ad spondendum invitati vel spontè admissi, officio
 isthoc apud consentientes & pro consentientibus defuncti sunt:
 Caterum exhibent nobis vetustæ pariter ac recentiores memo-
 riæ, Sponsiones in spem pacis futuræ contractas citra expressum
 consensum vel alterutrius de Partibus Principalibus, vel utriusque. Sic
 fervente adhuc inter Populum Romanum & plerasque Apuliae
 civitates bello, Theates Apuli, Pacis per omnem Apuliam præstandæ
 Populo Romano auctores, id audacter spondendo impetraverunt, ut fœdus
 daretur. Et in Conventione Hagensi, in medio æstu belli Sueco Da-
 nici conclusâ, obstringunt sese invicem Gallia, Anglia, & Fœderatum
 Belgium in formâ omnium optimâ amplissimâ securissimâque ac reciproca
 obligatione, si pax inter Reges Daniae & Sueciae instauraretur; ut Sponsores,
 Fidejussores Vindicesque essent eorum omnium, quæ inter eosdem Reges pactis
 sancirentur, ut ea ritè ac sedulo observarentur ac penitus per omnes numeros
 imple-

Liv. IX, 20.

Tract. Hag. de
 An. 1659. ar-
 tic. 5.

de J. N. & G.
F. 137.

implerentur. Neque præter rem equidem est, quod de pactio-
bus hujus generis Pufendorfus admonuit: posse plures, quorum præ-
cipuè interest litem sopiri, pactum inter se inire, super junctim suscipiendâ li-
tigantium compositione, ac se mutuo obstringere, quousque singuli bello isti se-
se possint immiscere: Antequam tamen ipsæ Partes Principales in
tale fœdus consenserint, pro vera fidejussione illud haberi, &
si arma deponere bellantes nolint, contra eos vis expediri, ac
si sponsio commissa esset, non potest. Ejus enim indolis est Sponsio
Pacis, ut tum demum committatur, cum ille, pro quo inter-
posita est, vel non exequitur, vel non servat pacem, quam se exe-
cuturum aut servaturum ipse promisit. Antequam hoc promit-
tatur, Mediatori fortassis aliunde subnasci rationes possunt, cur
licere sibi existimet, relictis Mediatoris partibus, illi se adjun-
gere, quem vel justam bellandi causam fovere, vel ad æquas
pacis condiciones propendere deprehendit: Fidejussio tamen
inter alios contracta, vel una tantum bellantium parte consen-
tiente interposita, neutiquam eas subministrat. Conf. Grot. de
J. B. III, 20, 33.

II. Idem multo magis tenendum, si belligerantium *utra-
que* vel *alterutra* pars, Sponsoris apud eam vel pro ea intervenire
cupientis officium *palam repudiet*: quo casu adversus contuma-
ces, pro pace, vel pro iis qui serio pacem optant, arma posse
moveri, absolutè quidem non negaverim: attamen evictionis
aut securitatis ex fidejussione præstandæ titulum iis cum ratione
tribui posse, nequaquam existimo. Nam novas quidem in bel-
lo partes facere, aut se bellantium alterutri socium addere, uni-
cuique pro jure suo, & antiquiorum fœderum ratione liberum,
aut vetitum censetur: at inter invitos aut pro reluctansibus se
Sponsorem Pacis obtrudere, nihil continet, in quo vel fiducia
pacis, vel quietis perpetuitas, vel ullum denique ipsorum pacif-
centium jus aut obligatio solidè fundetur. Experti sunt ali-
quando veritatem hujus Philosophiæ, Samnites: quibus pa-
rum utique profuit, sibi quidem Tarentinos, intempestivos al-
terique Partium reprobatos & irrisos pacis auctores Sponsores-
que conciliasse: *increpantibus meritò Romanis vanissimam gentem,
quæ suarum impotens rerum, aliis modum pacis ac belli facere æquum cense-
ret.*

Liv. IX, 14.

ret. Denuntiaverant autem Tarentini Samnitibus Romanisque, ut bellum omitterent: per utros stetisset, quo minus discederetur ab armis, adversus eos se pro alteris pugnuros. Cum itaque per Samnites non staret, per Romanos autem staret, quo minus ab armis discederetur; cum illis fœdere juncto belli societatem contrahere Tarentini, ex communi populorum gentiumque libertate, potuere: in Hos, ex denunciatione sua, veluti sponsione commissa, expedire arma nullo jure compotes futuri. Alterius inspectionis est quæstio: *An liberos populos bello inter se commissos, ad pacem adigere, jure possit, qui viribus ad id faciendum idoneis est instructus?* Quibus difficultatibus urgeantur Affirmantes; videri potest in *Dissertatione Bœcleriana*, cui titulus: *Quies in turbis*. Hactenus sanè intra votum substitit, ne ad spem quidem solidiorem proventum, *Grotii* monitum: *utile esse, imo quodammodo factu necessarium, conventus quosdam haberi Christianarum potestatum, ubi per eos, quorum res non interest, aliorum controversia definiantur: rationesq; simul iniri cogendi partes, ut æquis legibus pacem accipiant.*

Diff. Grotian.

V. pag. 139. &

de I. B. II, 23, 8.

III. De *Subditis* quid dicemus? *Poterunt ne inter illos & Superiores eorum, Exteri Pacis Sponsores existere?* Equidem, si in excellentiori significato quis instituat hoc nomen usurpare; sicut *Bellum* non nisi inter Summas Potestates geri dicitur, ita nec *Pax*, nec *Pacis Sponsores*, nisi inter Easdem locum reperient: attamen quia Superiores aliquando contingit cum Subditis, civilium & intestinorum motuum turbis odiisque plusquam hostilibus collidi; inter eos quoque, expeditissimas quasque concordie faciendæ rationes admitti, consentaneum est. Inter quas efficacissima plerisque videtur, si quies & securitas subditorum, Sponsione exterorum Principum Populorumque sanciantur: ut qui fidem subditis rebellibus datam violare, imperii jure fas sibi putant, auctoritate sanctitateque fœderis cum peregrinis Principibus iniri constringantur. quibus facultatem injuriæ, si qua subditis alienis contra pacta inferatur, vindicandæ competere, optima ratione *Bodinus* asseruit. Nec impedimento est, quod Subditis arma contra Superiores arripere fas non habetur, etiam si illi pactis vel non stent, vel non satisfaciant: inde enim non sequitur, non posse pro ipsis ab aliis arma sumi. Nam quoties actioni alicui

Vid. Grot. d. J.

B. III. 19. 6. &

de Rep. V, 6. p.

605.

vid. Grot. de

J. B. II. 25, 8.

alicui impedimentum ponitur personale, non ex re; toties quod uni non licet, alteri pro eodem licere potest; si modo tale sit negotium, in quo alter alteri prodesse possit. Venit autem impedimentum, quod resistere subditum prohibet, non ex causa, quæ eadem est in subdito & in non subdito; sed ex personæ qualitate, quæ in alios non transit. Appositè autem huc refert *Bodinus* Philippi Macedonis exemplum, cui pace cum Romanis inita, *ius sciendi in Macedonas, qui in bello ab eo defecerant*, ademptum est; in idemque pronuntiandum innuit de Ferdinandi Neapolitani perfidia: qui *securitatem Baronibus Regni, Sponsore Pontifice, Rege Castellæ & Republ. Veneta, pollicitus*, hos pariter ac illos *per fidem ut Cominæ* Interpres loquitur, *circumvenit*. Cæterum cautionis hujus valde nobile specimen exstat in *Pactis Monsonianis ad componenda negotia Rhatorum & Vallis Telinæ d. 5. Martii Anno hujus seculi 25.* inter Hispaniæ Galliaque Reges initis, *Artic. 5. & seqq.*

Liv. XXXIX,
23.

de Bell. Neap.
lib. 1. & 2.
Gramond. lib.
15. pag. 666.
Minist. Card.
Mazarin. p.
182. & seqq.

IV. Vicissim ne in alteram quidem partem desunt exempla *Subditorum*, tali sanctione ad spondendum in pactis Principum suorum *adhibitorum*, ut si Principes pactis non stitissent, ipsi ab omni obsequii vinculo liberi, vel hosti adversus Principem auxilium ferre, vel Principi adversus hostem auxilium non ferre, tenerentur. In priorem formulam conceptæ Fidejussionis specimen exstat in *Annalibus Anglicanis*, his verbis consignatum: *Ut pax firmior haberetur inter Philippum Regem Franciæ, & Johannem Regem Angliæ, statutum est, & confirmatum, quod si Rex Franciæ in aliquo violaverit pacem, quam ipse cum Rege Angliæ fecerat, Barones Franciæ, quos ipse Fidejussores de servandâ pace assignavit, à fidelitate sua cum omnibus hominibus eorum soluti, redirent ad Regem Angliæ, ad auxiliandum ei contra Regem Franciæ. Similiter erit de Baronibus Regis Angliæ, quos ipse constituit Fidejussores de pace servanda, qui in obsequium Regis Franciæ converterentur, cum hominibus eorum, à fidelitate Regis Angliæ soluti, si Rex Angliæ pacem illam fuerit transgressus. Posterioris exempla annotavit Grot. de J. B. & P. l. 3, 16. in not.*

Roger. de Ho-
veden. Annal.
part. 2. in Jo-
han. p. 823.

CAP.

CAP. IV.

I. Quando Sponsio Pacis commissa & pax rupta censeatur? II. An remittente jus suum parte principali, Sponsor Pacis turbatorem armis coercere possit? III. An Sponsor teneatur ad auxilium, si ipse domi periclitetur?	IV. Cujus impendiis auxilia prestentur ex Sponsione pacis? V. Utrum Successor Sponsoris teneatur? VI. Modus auxilii, vi Sponsionis prestandi. VII. Monita de Sponsionis usu abusive.

I.

Quod supra, cum naturam hujus negotii summatim describeremus, Sponsionem pacis, ad factum quidem alienum determinari, esse tamen facti proprii promissionem, asseruimus; illud huc præcipuè tendit, ut non prius Sponsor ad ferendum Parti alterutri paciscentium auxilium obstrictus intelligatur, quam cum ab altera parte, pax conventa rupta fuerit: nam si ex nova causa bellum moveatur, id non pertinet ad obligationem Fidejussorum: uti jam est à Pufendorfio animadversum. Tribus autem modis pacem rumpi docet Grotius: faciendo aut contra id quod omni paci inest, aut contra id quod in pace dictum est aperte, aut contra id quod ex pacis cujusque natura debet intelligi. Neq; prætereunda est Alberici Gentilis admonitio: in conventionibus similibus omnibus, videndum esse, quid pactis comprehensum sit: & si quid contra conventa patratum sit. Quin & usum diversarum Gentium non levis ad hanc rem discernendam momenti esse, idem alibi observat: nec enim ad pacem rumpendam, actus iidem inter omnes æque sufficiunt. narratque de Induciis inter Hungaros & Turcas Paulus Jovius: Ex inveterata consuetudine, in snibus minuta prælia & extraordinarias incursiones eos admisisse. nisi justis copiis, cum justo tormentorum muralium apparatu, vis inferretur.

II An autem pacem pro rupta haberi, damnumque illatum sibi resarciri, aut vindicari velit, Is, cui contra leges pacis, injuria intentatur, ab Ejusdem inprimis judicio suspensum debet intelligi: quo spectat, quod in plerarumque Sponsionum Formulis, ad requisitionem Partium, se auxilia sua præsidiaque paci tuendæ expedituros, promittunt Sponsores. Nam & post læsam

II,2.

de J. N. & G. VIII, 8, 7.
de J. B. & P. III, 20, 27, & seqq.

de J. Bell. II, 13.

de Jur. B. I, 2. III, 24. p. 703.
Histor. lib. XXXVI.
Add. Grot. de J. B. & P. II, 15, 15.

Grot. de J. B. & P. III, 20, 38.

od
go-
en-
ea-
te,
hi-
jus
in-
ani
ella
ineai
val-
ego-
lif-
ex-
suo-
quii
ver-
on-
er-
an-
Rex
pro-
sua
an-
uos
cia
Rex
ta-
P.

læsam ab altera Parte fidem, integrum est Parti innocenti, pacem servare: sicut *Scipio* fecit, post multa Carthaginensium perfida facta: quia contra obligationem faciendo, nemo se obligationi eximit: & si additum est, ut tali facto pax rupta habeatur, adjectum id censeri debet in commodum innocentis duntaxat, si eo uti velit. qui, si jus suum spontè remittat, non magis officio Sponsoris conveniet operam suam quiescenti obtrudere, vel ad coercendum pacis transgressorem, ferrum stringere, quam cuilibet alii fidejussori congruit, creditorem debitoremve principalem adigere ad accipiendam vel præstandam debiti solutionem, quod creditor debitori sponte remisit. Certè glorioso pacis tuendæ custodiendæve titulo inaniter conatus suos colorat, quem prava cupidine apparet, ex affectata pacis tutela, novi belli semina & prætextus aucupari. Conf. quæ de liberandis ab invasore invitis, monet *Grot. de J. B. & P. I. 4, 19. in not.*

III. Ipsa de cætero obligatio ad auxilium præstandum, ex natura fœderis defensivi æstimanda est: iisdemque penitus regulis definienda pariter ac explicanda. Sic, ut in exemplum quædam annotemus, perinde hic atque in fœdere defensivo simplici, Is, qui auxilium alteri promisit, excusabitur, *quamdiu ipse domi periclitatur*, in quantum copiis opus habet. Huc enim eximiè pertinet, quod alicubi Seneca pronuntiavit: *Succurram perituro, sed ut ipse non peream.*

IV. Haud secus, ut in aliis fœderibus, quæ defendendi alterius causa contrahuntur, ita in hac etiam sponsione, si de sumptibus & expensis belli nihil expressè definitum sit, auxilia promissa ab una tantum parte, intelliguntur deberi impendiis ejus, qui postulabit: qui, si justa arma habeat, uti damna cætera, ita & sumptus à ruptore pacis est recuperaturus.

V. Successores Sponsorum, in his sponsionibus disertè exprimi, solenne est. Si mentio eorum non fiat, æque ac in fœdere defensivo alio, nihilominus obligabuntur. Est enim favorabile, adeoque reale hoc fœdus: sive pacem spectes, cujus custodia destinatur: sive bellum, quod arcendæ non inferendæ injuriæ paratur: sive ipsum denique Fidejussionis negotium, quo Christianus Christiani, Vicinus Vicini, Amicus Amici, homo

Grot. de J. B.
II, 16, 27.

de Benef. II, 15.

Grot. de J. B.
II, 16, 12.

Grot. de J. B.
III, 20, 11.

Grot. de J. B.
II, 16, 16.

homo denique hominis securitatem & quietem non amare solum, sed tueri instituit: quod inter privatos quoque *charitatis*, ut Christiani loquuntur, & *officii ac humanitatis*, ut Cicero & alii vocant, favore sustentatur.

VI. De tempore quoque ac modo *auxilii expediendi* ex naturâ fœderis defensivi judicandum est: uti & de universo *Sponsorum officio*. quæ tamen omnia non tam generalibus regulis observationibusque includi, quam pactionum conventionumque legibus determinari amant. Unde non ingratum Civilis prudentiæ Studiosis officium me esse præstiturum confido, si plenior talis *Sponsoris Formulam*, à Viro quodam Celeberrimo *in exemplum compositam*, & à DN. PRÆSIDE mecum communicatam, hic inseruero. Est autem illa in hæc verba concepta:

Pacem inter - - - - & - - - - ad communem Christianarum gentium quietem pertinere, semper quidem judicatum est: sed præsertim novissimis temporibus sancitum fœdus amicitie, in perpetuum stabiliri, & pacem omni genere muniminis firmari, optarunt, expetiverunt, anhelarunt communia Christiani orbis desideria. Tantam pro publica felicitate consensionem, testataque tot literis, nuntiis & quasi acclamationibus populorum, vota, non potuerunt non movere utriusque populi Reges, ut officii, quo nullum inter Regia opera sanctius est, summam rationem habendam, neque à salutaris de pacando orbe sententia descendendum sibi uspiam judicarent. Ingenitum ipsis est, Justitia & Pacis tutelam, solii Regii munimentum amplecti. Quo factum est, ut & admitterent haud difficulter oblata, & requirerent ultro illa Amicorum officia, quæ ad securitatem Pacis & Garantiam constituendam idonea & possibilia videri possent.

Convenit igitur inter - - - - & - - - -. Reges ab una parte & [hic inferantur Sponsorum nomina] ex altera parte: & nova ac in perpetuum valitura pactione asscuratoria decretum est in hanc sententiam:

Pacem inter Reges & Regna - - - & - - - - factam & conclusam juratamq̄, in omnibus suis articulis & punctis sanctè & perpetuo servatum iri, denuo promittunt & jurant Pacificati Reges altissimè memorati.

Iidem Reges suæ Pacis secundos Auctores, Custodes, Firmatores, Fidejussores insuper constituunt, requisitos eo nomine & utrinque probatos Sponsores, qui, pro suo in rem Christianam studio, & in Reges Pacificatos affectu, non tantum in genere omnes & singuli videbunt, ne quid Pax detrimenti capiat, sed delati susceptique hujus officii sui munia particulariter ita explebunt:

D.

Qui-

Quicumque ex Fidejussoribus compererit, aut fama, etiam nondum certissimâ acceperit, aliquid ab alterutrâ vel utraque parte Regnorum pacatorum, aut apud illa, ab aliis agitari, unde Pax periclitari queat, ille ceteros ad Garantiam his tabulis obligatos, ea de re per celeres nuntios aut literas moneat.

[NB. Hic potest ordo designari, quo à proximo ad proximum, atque adeo ad omnes citò perscribi aut nuntiari possit: addita semper sua cujusque sententiâ: ita ut ultimus unâ cum nuntio, cæterorum sententiam sciat.

In communicatione ejusmodi, loci oportunitas & temporis celeritas præcipuè spectatur, citra omne præjudicium prærogativæ cujusquam aut conditionis.]

Si vel unus de Expromissoribus, aut cum altero seu paucis, Paci sæpius dictæ metuant, aut periculum conjectura præsumant; vigore hujus pactiois licebit eis apud partem unde periculum metuitur, vel si ab utraque causâ existunt, per literas aut nuntios, suam sollicitudinem ex officio profiteri, atque ne firmitas Pacis labefactaretur, monere, & ut suspiciones quoque hujus rei vitentur, rogare: absque periculo offensionis. Cunctatio enim & mora sæpe noxia est.

Quod si omnes, aut plures Expromissores pacem ruptam esse judicaverint, tum liceat singulis, & pluribus, & universis, ruptorem captis pignoribus inhibere, & conjunctis viribus vel læsæ parti assistere, vel cum hac ladentem adoriri, & ad res reddendas i. e. satisfactionem præstandam, pacemq; redintegrandam, quibus potest fieri modis, compellere: imò teneantur hoc communi ope præstare omnes.

Quando autem firmæ Paci nunquam satis consultum est, si ex alia causa armis agi potest: itaque hic discretè constituitur, ne vel ex nova causa resumantur arma; sed potius ad Arbitros eatur, eosdem Expromissores Pacis, & viâ compromissi effusio Christiani sanguinis vitetur.

Quod si Fœderati hujus partis, alteri parti, aut alterius partis Fœderati, huic parti arma intulerint, ex capite aliquo pace definito complanatoque: tum pars illa cujus Fœderati arma sumserint, teneatur una cum Expromissoribus quantocytus pacem restituere. Si autem id factum fuerit ex aliis ad pacem prædictam planè non pertinentibus capitibus, sinceritas tamen amicitie & pacis sæpius dictæ suadebit, vel prævenire, si fieri potest, talem casum, vel quamprimum emendare.

Si subditi hujus partis, militent alterius partis hostibus, aut alterius par-

tis subditi, mereant stipendia apud hujus partis hostes, non missu publico, nec sub signis & formatis cohortibus profecti, sed seorsum, ex consuetudine, cui connivere summae potestates certis in locis solent, pax propterea non habeatur pro rupta: si tamen aliquid gravioris momenti pro re nata accedat, liceat parti gravata, expromissoribus inspectionem rei commendare, & si ita videbitur, remedium exposcere: qui non deerunt desideriiis petentium.

[NB. Peritos autem Duces, commodare hostibus pacatae partis, an & quatenus liceat, videndum.]

Si hujus partis sociis, ab altera parte, vel alterius partis sociis ab hac parte vis inferatur, an rupta pax censebitur?

[NB. Cogitandum, & si quid affirmabitur, enumeratio sociorum facienda.]

Ut subditi utriusque regni, alteri ab alteris hostiliter habeantur, nullo modo fas est. Si quid tamen irarum aut pugnarum eveniret, vel ut inter privatos, vel ut a magistratibus; non statim pro rupta pax haberi debet, sed disceptatione juris, vel inter partes, vel apud Expromissores, definiatur.

A piratica, mutua securitas partibus maneat.

Si caput aliquod pacis non eodem modo ab utraque Parte accipiatur, aut extendatur contrahaturve, iudicium Expromissorum in interpretando necessarium sit & valeat.

Si altera pars queratur, praestita non fuisse praestanda, implenda non impleta esse, Expromissorum sit arbitrium, justa nec ne querela sit.

Arces & munimenta extruere in finibus, quibus altera pars incommodetur, non liceat, nisi de consensu utriusque partis, aut Fidejussorum arbitrio.

Copiarum conscriptio an merito suspecta sit alteri parti pacatae, Fidejussorum sit inspectio: sed extra dilationes posita.

Recipere demigratores, sed singillatim, & exules licebit utrique parti: si tamen jus reddatur petenti adversus receptos, & contumelia propositum in recipiente absit.

Denique utraque pars se obligat, ne etiam exortis querelis ad arma veniatur, antequam de jure apud Arbitros sive Expromissores disceptetur.

VII. Tam exacta sollicitudine, praeterquam quod praeventuntur avertunturque multorum spes pravæ, & cupiditates turbandæ quieti ac dissolvendæ societati natae; id praecipue intenditur, ut talibus undiquaque vinculis pax constringatur, si ὡν (ut Polybii verba huc accommodem) ὁ πισυθεῖς ἔδυνήσεται τὴν πίσυν ἀδελφῶν. per quæ is, cui fiditur mutare fidem nequeat: Quo-

niam autem, ut nihil ex omni parte firmum penitus & sincerum sperari potest, hic quoque subinde intercurrunt aliqua aberrationes, fragilitati humanæ non utique semper vitabiles: *δευτερος* ἂν εἴη πλεον, τὸ τῶν κτ' λόγον φροντίζειν, ἵνα ἂν περὶ καὶ σφαλόμεθα, τῆς παρὰ τοῖς ἐκτὸς συγγνώμης μὴ διαμαρτάνωμεν. Proxima hac quasi navigatio fuerit, si quantum ratione potest, caverimus, ut si quid foris à nobis offensum fuerit, at veniam certè extranei nobis tribuant. Τοῖς μὲν γὰρ ἀσκέπτως ἑαυτοὺς εὐχαιρίζουσι τοῖς ὑπεναντίοις ἐπιτιμητέον. τοῖς δὲ τὴν ἐνδεχομένην ἀφροσύνην ποιεμένοις ἔκ ἐγκλιτέον. τὸ μὲν γὰρ μηδενὶ πιστεύειν εἰς τέλος ἀφροσύνη. Nam illi quidem demum reprehensione digni sunt, qui temerè suorum hostium fidei se permittunt: illi verò non sunt culpandi, qui providè, pro ut possunt, sibi cavent: nam credere quidem prorsus nemini, amittere est facultatem rerum gerendarum. Ut se adeo usu non infructuoso Sponsio Pacis comendat. At, inquis, melius erat pactorum firmitudinem, ipsorum paciscentium fidei inniti: & ad perfidiam irritat, qui de alterius fide nimium anxius est: *De benef. III,* Respondeo Senecæ verbis: Utinam nulla stipulatio emtorem venditori obligaret, nec pacta conventaque impressis signis custodirentur, fides illa potius servaret, & equum colens animus. Sed necessaria prætulerunt optimis, & cogere fidem, quam spectare malunt. Sæpe enim bellantes, odio, sæpe utilitatibus nulla arte aut tempore conciliabilibus distrahuntur: nec unquam fere desunt inter paciscentes, qui fidem hosti datam fallere, inter arcanas dominationis statusque regulas profitentur: ubi hosti credere, incauta securitas: Sponsori non credere, barbara diffidentia est. Sed quis ipsum (instas) continebit coercetive Pacis Sponsorem, si securitatem fidemque mihi promissam deserere, vel suis compendiis aut Libidini ultro paret immolare? DEUS & Conscientia: imo DEUS per conscientiam: quæ non testes modo mille, sed totidem iudices fœderum ruptorum, vindicesque repræsentat. Scimus quidem ex veteribus novisque historiis, alieni cupiditatem, & in primis rerum quietarum apud alios turbandarum miscendarumque libidinem, ab ipsa Pacis Sponsione sibi quærere colorem obtentumque: sed non ideo statim reprobari meretur, si quid à malis usurpatur. Navigant & piratæ: ferro utuntur & latrones,

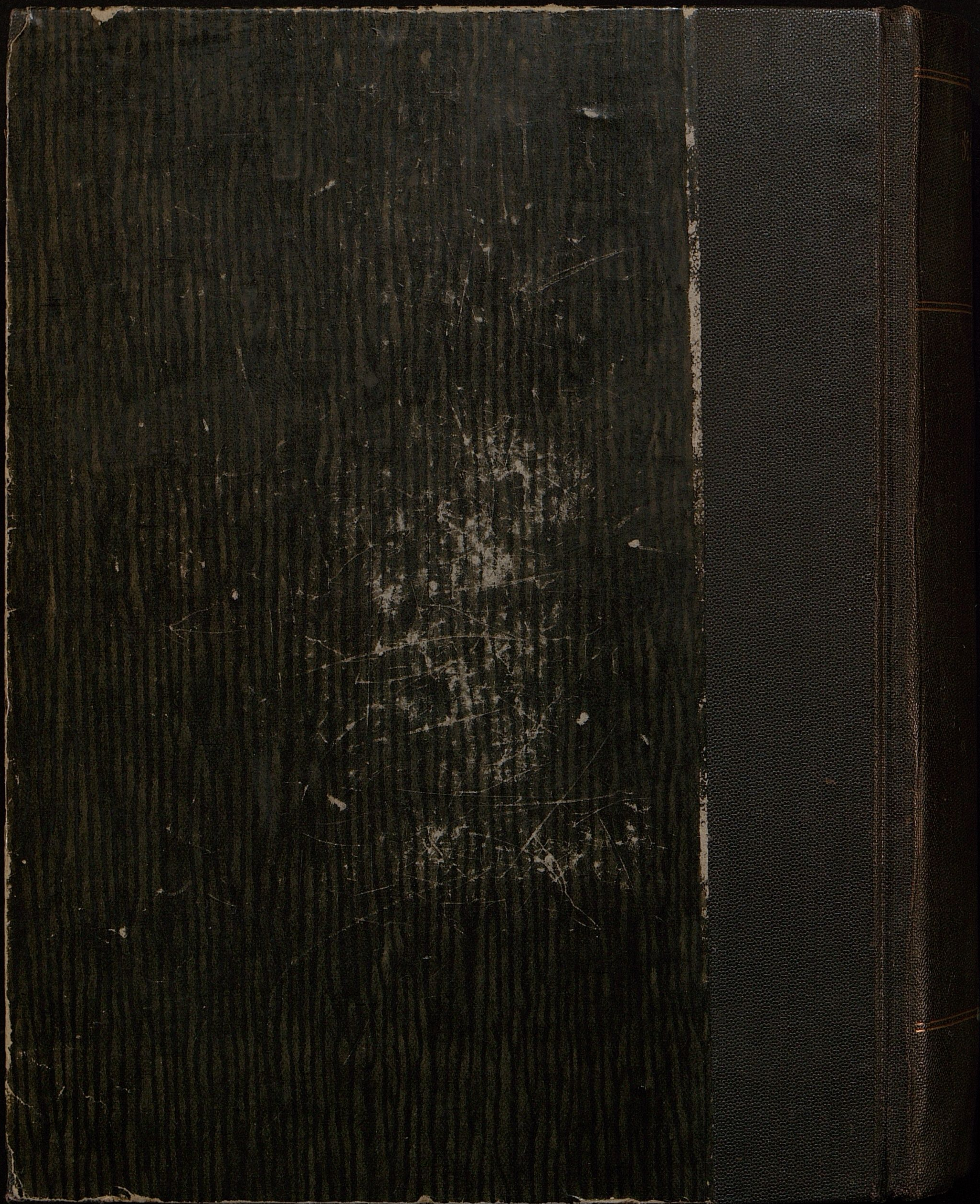
F I N I S.

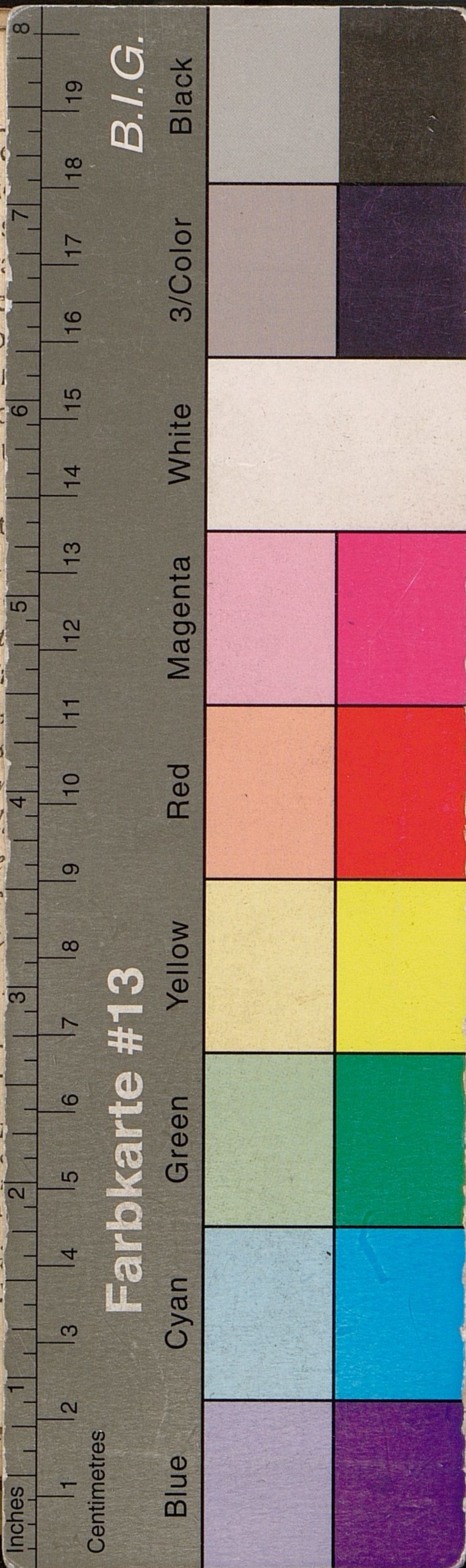
Strassberg, Diss., 1674-75

X 2617022

VD 17

2, 135.
ad. s. 1667.
26
1675, 8.
321

SPONSOR PACIS

Sive De

GARANTIA

DISSERTATIO,

Quam

SUB PRÆSIDIO

ULRICI OBRECHTI,

In Argentoratensi Academia Historiarum Professo-
ris, & Collegii Philosophici p. t. DECANI.

*Ex Ejusdem privatis discursibus delineatum
Solenni Examine sistit*

JOHANNES FERDINANDUS STAUFFER,
ab Unterach.

D. 18. Martii MDCC LXXV.

ARGENTORATI,

Literis GEORGII ANDRÆ DOLHOPFFII,
Imprimebat JOHANNES Schüss.